

УПРАВЛЕНИЕ И ОБОГАТИТЕЛНА ФАБРИКА - с. Мирково 2086
Тел.: (02) 923 77 12, Факс: (02) 923 78 67

РУДНИК - гр. Етрополе 2180
Тел.: (02) 923 76 72, Факс: (02) 923 76 78

HEAD OFFICE AND FLOTATION PLANT - 2086 Mirkovo, Bulgaria
Tel.: (+359 2) 923 77 12, Fax: (+359 2) 923 78 64

MINE - 2180 Etropole, Bulgaria
Tel.: (+359 2) 923 76 72, Fax: (+359 2) 923 76 78

PROCEEDINGS OF THE XITH NATIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION OF THE OPEN AND UNDERWATER MINING OF MINERALS

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИ СЪЮЗ ПО МИННО ДЕЛО, ГЕОЛОГИЯ И МЕТАЛУРГИЯ
SCIENTIFIC AND TECHNICAL UNION OF MINING, GEOLOGY AND METALLURGY
НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЙ СОЮЗ ПО ГОРНОМУ ДЕЛУ, ГЕОЛОГИИ И МЕТАЛЛУРГИИ

PROCEEDINGS

OF THE XITH NATIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION OF THE OPEN AND UNDERWATER MINING OF MINERALS

June 19-23, 2011
International House of Scientists "Fr. J. Curie"
Varna, Bulgaria

PROCEEDINGS

OF THE XITH NATIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION OF THE OPEN AND UNDERWATER MINING OF MINERALS

June 19–23, 2011
International House of Scientists "Fr. J. Curie"
Varna, Bulgaria

EDITORIAL BOARD

Prof. DSc. Stoyan Hristov (Chairman), Prof. Dr. Petar Daskalov,
Dr. Eng. Kremena Dedelyanova, Dr. Eng. Konstantin Georgiev

**SCIENTIFIC AND TECHNICAL UNION OF MINING,
GEOLOGY AND METALLURGY**
ISBN 978-954-92738-2-3
2011, Bulgaria

The content of the papers is the sole responsibility of the authors.

If you are interested in purchasing a copy of this book, please:
Telephone/Fax +359 2 986 13 79
E-mail: mdgm@fnts-bg.org

ORGANIZING COMMITTEE

Chairman:

Dr. Eng. Tzolo Voutov

Chairman, Scientific and technical union of mining, geology and metallurgy

Honorary Chairman:

Prof. DSc. Eng. Stoyan Hristov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Deputy Chairmen:

Dr. Eng. Lachezar Tzotzorkov

Todor Todorov

Prof. Dr. Ivan Milev

Chairman, Bulgarian chamber of mining and geology

General manager, Maritza Iztok Mines JSC

Rector, University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Moderator:

Prof. Dr. Petar Daskalov

Vice-chairman, Scientific and technical union of mining, geology and metallurgy

Scientific secretary:

Dr. Eng. Kremena Dedelyanova

Secretary general, Scientific and technical union of mining, geology and metallurgy

Organizer:

Dr. Krassimira Arsova

Scientific and technical union of mining, geology and metallurgy

Members:

Mag. Eng. Dobri Tzvetkov

Executive director, "Ellatzite-med" JSC

DSc. Eng. Nikolay Valkanov

Chairman, Board of directors, "Minstroy holding" JSC

Mag. Eng. Huben Hubenov

Executive director, "MINPROEKT" JSC

Mag. Eng. Jossif Leviev

Executive director, "NIPRORUDA" JSC

Mag. Eng. Andrian Valchev

Vice – Executive Director, "Kaolin" JSC

Prof. DSc. Dimcho Iossifov

Vice-chairman, Scientific and technical union of mining, geology and metallurgy

Dr. Eng. Vladimir Genevski

Vice-chairman, Scientific and technical union of mining, geology and metallurgy

Dr. Eng. Konstantin Georgiev

Honorary member of the ISM

Assoc. Prof. Eng. Kiril Chobanov

"Geotechmin" Ltd

Dr. Eng. Ivan Markov

Chairman, Association "Bulgarian coal mining"

Mag. Eng. Delcho Nikolov

Director, "Assarel Medet" JSC

Mag. Eng. Dragomir Draganov

Vice – Director, "Ellatzite-med" JSC

Mag. Eng. Hristo Nikolov

Vice – Executive Director, Maritza-Iztok Mines JSC

Dr. Eng. Todor Tzonkov

Chief engineer, "Andezit" Ltd

Mag. Eng. Shterjo Shterev

Ministry of economy, energy and tourism in Bulgaria

Mag. Eng. Ivan Bogdanov

Executive Director, MDZ "Balsha"

Mag. Eng. Kostadin Najdenov

Director, Opencast mine "Ellatzite"

Prof. Dr. Paulin Zlatanov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Prof. Dr. Georgi Konstantinov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Assoc. Prof. Dr. Hristo Milkov

Director, "Geostabil" SD

Mag. Eng. Stiljan Stankov

Manager, "NOAC" Ltd

Mag. Eng. Ognjan Zarev

Executive Director, Open pit Coal mines JSC

Mag. Eng. Javor Eftimov

"N & N Fluorite" Ltd

Andreas Ispiridis

Executive Director, "Hemus – M" JSC, Mezdra

Prof. DSc Ivan Lalov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski",

Prof. Dr. Slavcho Lazarov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Prof. Dr. Radi Radichev

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Prof. Dr. Petko Dimitrov

Institute of oceanology, Bulgarian academy of sciences

Mag. Eng. Todor Dimitrov

Director of Department, Ministry of environment and water in Bulgaria

Assoc. Prof. Dr. Zdravko Iliev

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Assoc. Prof. Dr. Valentin Velev

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Mag. Eng. Marin Poibrenski

"Assarel Medet" JSC

Assoc. Prof. Dr. Anatoli Angelov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Assoc. Prof. Dr. Stanislav Topalov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

Prof. Dr. Konstantin Trichkov

University of mining and geology "St. Ivan Rilski"

INTERNATIONAL SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. DSc Stoyan Hristov	- Bulgaria
Prof. Dr. Georgi Konstantinov	- Bulgaria
Prof. Boris Al. Bogatov	- Belarus
Prof. Dr. M. Sulyukanovich	- Bosnia and Herzegovina
Prof. Dr. Josef Novak	- Czech Republic
Dr. Eng. Hans Yu. Palm	- Germany
Prof. Dr. Karsten Drebendstedt	- Germany
Prof. Yu. N. Economopoulos	- Greece
Prof. Dr. Risto Dambov	- Macedonia
Mag. Eng. Kircho Minev	- Macedonia
Prof. Dr. Miodrag Gomilanovich	- Montenegro
Prof. Józef Dubinski	- Poland
Prof. Dr. Emil Pop	- Romania
Prof. Dr. Dumitru Fodor	- Romania
Prof. DSc Vladislav N. Popov	- Russia
Prof. DSc Anatoliy Galperin	- Russia
Prof. DSc Sergey Kornilkov	- Russia
Prof. DSc M. B. Nosirev	- Russia
Prof. DSc Victor Al. Gordeev	- Russia
Prof. Dr. Vladimir Pavlovich	- Serbia
Prof. Dr. Slobodan Vujic	- Serbia
Prof. Dr. Ranko Todorovich	- Slovenia
Prof. Dr. Ali Kahriman	- Turkey
Assoc. Prof. Dr. Gyunter Tuncher	- Turkey
Prof. Dr. Tevfik Güyagüler	- Turkey
Prof. DSc Genadi Pivnyak	- Ukraine
Prof. DSc A. Yu. Drizhenko	- Ukraine

THEMATIC TOPICS

1. Contemporary technologies, systems and methods in open cast quarrying of coal, ore, industrial raw materials, ornamental rocks and building materials. Mineral processing and recycling.
2. Drilling and blasting technique, transport and work safety. Ventilation of the deep opencast mines.
3. Information technologies, computer systems, software products in geological prospecting, mine surveying and mining activity.
4. New machines and equipments – drilling, excavator, means of transport, spoil and recultivation machinery. Methods and devices for electrification and automation facilities of the processes. Repair activities.
5. Draining, stability and consolidation of slopes in opencast mines and quarries. Quarries waste dumps and tailings pools.
6. Ecological monitoring. Recycling and waste utilization. Reclamation of broken lands.
7. Economy, organization and management of the technological processes and production works in the open and underwater mining of minerals. Markets and realization of the products.
8. The mining legislation and his harmonization with European normative base. Education, qualification and specialization of mining experts of opencast and underwater mining of minerals.

CONTENTS

A. CONTEMPORARY TECHNOLOGIES, SYSTEMS AND METHODS IN OPEN CAST QUARRYING OF COAL, ORE, INDUSTRIAL RAW MATERIALS, ORNAMENTAL ROCKS AND BUILDING MATERIALS. MINERAL PROCESSING AND RECYCLING	
A-1	DEVELOPMENT OF OVERBURDEN WITH DRAGLINE IN STRATIFIED DEPOSITS OF PERMAFROST ZONE17 Sergey Panishev, Sergey Ermakov, Alexander Burakov
A-2	THE IMPROVING OF TECHNOLOGIES DEVELOPMENT OF PLACER DEPOSITS24 Sergey Ermakov, Alexander Burakov
A-3	OPEN AND UNDERWATER MINING OF MINERAL DEPOSITS IN BULGARIA32 K. Georgiev, St. Christov
A-4	TECHNOLOGY OF EXPLOITATION FOR ONYX STONES WITH DIAMOND WIRE SAW AND PILOW SAW MACHINE IN THE OPEN PIT QUARRY "MANASTIR", PRILEP42 Risto Dambov, Goran Stojkoski, Zoran Kostoski, Igor Stojkoski
A-5	LAND-RECLAMATION AT OPEN PIT MINES WITHIN THE KOSTOLAC BASIN49 Saša Ilić
A-6	ОСОБЕННОСТИ ТЕХНОЛОГИИ КОМБИНИРОВАННОЙ РАЗРАБОТКИ МРАМОРНЫХ МЕСТОРОЖДЕНИЙ В СУРОВЫХ КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ53 А. И. Косолапов, М. Ю. Кадеров, С. А. Косолапова
A-7	QUALITATIVE-QUANTITATIVE CHARACTERISTICS OF THE MARBLES FROM BELOVODICA AREA (MK) AND OPPORTUNITIES FOR THEIR EXPLOITATION61 Orce Spasovski, Risto Dambov
A-8	POSSIBILITY FOR USING CONSOLE SPREADERS IN THE OPEN PITS OF MINES "MARITSA IZTOK" JSC67 St. Christov, G. Georgiev
A-9	RESEARCHES OF PROCESSING TECHNOLOGY OF FLOTATION TAILING OF SB-HG GOLDCONTAINING ORE OF JIJCUT DEPOSIT72 Z. A. Zinchenko, I. A. Tuymin, M. S. Ismoilova, Sh. R. Samihov
A-10	ABOUT APPLICATION OF CRITERION FULL ENERGY EXPENSES AT A COAL MINING AN OPEN WAY80 Tanaino A. S.
A-11	CONTROL OF ORE QUALITY REQUIREMENTS AT A STAGE OF OPEN PIT OPERATION89 I. Gumenik, V. Panchenko, E. Strazhko
A-12	REVIEW OF PROSPECTIVE OPENCAST MINES IN KOSTOLAC COAL BASIN IN SERBIA97 Babović M., Jevtić B., Ivoš V.

A-13	ANALYSIS OF CAUSES CONVEYOR BELTS DAMAGES ON THE KOLUBARA OPEN PIT MINES AND PROTECTION POSSIBILITIES	102
	Milan Stojaković, Mihailo Petrović	
A-14	APPLICATION OF DEEP SEA ORGANOCHEMICAL MINERAL SEDIMENTS FROM THE BLACK SEA BOTTOM FOR PRODUCTION OF CLEAN AND SAFE FOOD	108
	Dimitar Dimitrov, Petko Dimitrov	
A-15	GEOLOGY AND NON-TRADITIONAL RESOURCES OF THE BLACK SEA.....	112
	Dimitar Dimitrov, Petko Dimitrov	
A-16	MINING OPERATION OF TROYANOVO-SEVER OPENCAST MINE	117
	Georgy Konstantinov, Georgy Trapov	
A-17	ПРИЛОЖЕНИЕ НА ОЦЕНКА НА ЗАВИСИМОСТИТЕ МЕЖДУ ПАРАМЕТРИ В ОТКРИТИ РУДНИЦИ	124
	Юлиян Димитров	
A-18	ПРОБЛЕМИ И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ЕТАПНО ОТРАБОТВАНЕ НА РУДНИК „ЕЛАЦИТЕ“, БЪЛГАРИЯ.....	132
	Кирил Чобанов, Андрей Андреев, Надежда Чомпалова	

B. DRILLING AND BLASTING TECHNIQUE, TRANSPORT AND WORK SAFETY.
VENTILATION OF THE DEEP OPENCAST MINES

B-1	CRITERIA FOR EVALUATION OF THE SEISMIC ACTION OF BLASTING IN THE OPEN PIT MINES	143
	Risto Dambov, Stefko Bosevski, Ilija Dambov	
B-2	IMPACT OF BOTH NUMBER AND LOCALITIES OF MEASURING POINTS ON SOIL OSCILLATION LAW	150
	Suzana Lutovac, Slobodan Trajković, Risto Dambov, Ljubinko Savić	
B-3	BLAST DESIGN WITH OPTIMAL DELAYING INTERVALS FOR USE OF COMMERCIAL CARTRIDGES EXPLOSIVES AT BANJANI MINES -SKOPJE.....	157
	Mile Stefanov, Risto Dambov, Ilija Dambov	
B-4	MEASUREMENT AND ANALYSIS OF BLAST- INDUCED VIBRATIONS IN THE OPEN PIT COPPER MINE „VELIKI KRIVELJ“ BOR	163
	Lazar Kričak, Milanka Negovanović, Ivan Janković, Dario Zeković	

C. INFORMATION TECHNOLOGIES, COMPUTER SYSTEMS, SOFTWARE PRODUCTS IN GEOLOGICAL PROSPECTING, MINE SURVEYING AND MINING ACTIVITY

C-1	METHODOLOGY OF VISUAL IMPACT ASSESSMENT ON SURFACE MINES AND MEASURES OF MANAGING WITH THE VISUAL RESOURCE FOR THE DESIGN OF SURFACE MINES.....	173
	Radmila Karanakova Stefanovska, Zoran Panov	

C-2	THE ROLE OF THE GPS-SYSTEM IN INTEGRATED CONTROL SYSTEM SKYLINES IN MINE FOR COPPER BUCIM	181
	Todor Cekerovski, Jordan Zivanovic, Kirco Minov	
C-3	COMPARISON OF SOME PARAMETERS FROM THE OLD AND THE NEW CONTROL SYSTEM IN MINE BUCIM	187
	Todor Cekerovski, Jordan Zivanovic, Zoran Despodov	
C-4	STATIONARITY OF THE MAIN GEOLOGICAL FACTOR - COPPER GRADE - A CHECK OR ACCEPTING A PRIORI?.....	195
	Veselin Hristov, Stanislav Topalov	
D. NEW MACHINES AND EQUIPMENTS – DRILLING, EXCAVATOR, MEANS OF TRANSPORT, SPOIL AND RECULTIVATION MACHINERY. METHODS AND DEVICES FOR ELECTRIFICATION AND AUTOMATION FACILITIES OF THE PROCESSES. REPAIR ACTIVITIES		
D-1	ОЦЕНКА НА ТЕХНИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИТЕ ДВИГАТЕЛИ ЗА СРЕДНО НАПРЕЖЕНИЕ - ОСНОВА ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ, ГАРАНТИРАЩИ ПРОИЗВОДСТВЕНАТА ПРОГРАМА.....	205
	Лъчезар Цоцорков, Делчо Николов, Николай Пелтев, Николай Минев, Петър Дееничин	
D-2	ABOUT THE SISTEM EARTHING IN THE 6 KV ELECTRICAL GRIDS IN THE OPENCAST MINES	207
	Ivan Stoilov	
D-3	HOISTING- TRANSPORTING EQUIPMENT SELECTION FOR SERVICE OF OPEN BUILDING STORAGE	215
	Kalin Radlov, Jivko Iliev, E. Evtim. Kartselin	
D-4	EQUIPMENT FOR WASTE PILES FORMATION AT THE JSC “BELARUSKALI”.....	223
	Konoplyanik I.A., Dovnar V.N., Rohouski A.M.	
D-5	POTASH FERTILIZERS TRANSPORTATION AND STORAGE AT THE PROCESSING PLANTS OF THE JSC “BELARUSKALI”	228
	Scherba V.J., Konoplyanik I.A., Konoplyanik A.I.	
D-6	EQUIPMENT FOR BULK POTASSIUM CHLORIDE PROCESSING INTO GRANULATED FERTILIZER	234
	Prushak V.J., Baiko A.E., Konoplyanik A.V.	
D-7	ANALYSIS AND SELECTION OF THE PROCESS FLOWSHEET OF DISSOLUTION OF SYLVINITE BY PRODUCTION OF KCL USING THE METHOD OF THERMAL DISSOLUTION AND CRYSTALLIZATION.....	240
	Zajats I.M., Konoplyanik A.V., Aderiho L.A.	

E. DRAINING, STABILITY AND CONSOLIDATION OF SLOPES IN OPENCAST
MINES AND QUARRIES. QUARRIES WASTE DUMPS AND TAILINGS POOLS

E-1	ИЗМЕСТВАНЕТО НА Р. САЗЛИЙКА – АКТУАЛЕН ПРОБЛЕМ НА ПЕРСПЕКТИВНОТО РАЗВИТИЕ НА РУДНИК „ТРОЯНОВО-СЕВЕР“	249
	Й. Попов	
E-2	ENSURING THE STABILITY OF THE EAST WASTE DUMP AT THE ELATSITE MINE – AN IMPORTANT CONDITION FOR SAFE WORK	255
	Stoyan Christov, Konstantin Naidenov	
E-3	DETERMINATION OF GRAVEL COMPUTATIONAL PARAMETERS OF ELATZITE OPEN PIT EASTERN DUMP	263
	Violeta Ivanova	
E-4	REGULATION OF PHYSICAL/CHEMICAL AND MECHANICAL PROPERRTIES OF POTASH FERTILIZERS	271
	Krutko N. P., Dovnar D. N., Ahmadieva L. V.	
E-5	THE RELIABILITY OF CHOICE FOR WATER SUPPLY SYSTEM OF THE STANARI THERMAL POWER PLANT	276
	Pavlović V., Šubaranović T., Polomčić D., Jakovljević I.	
E-6	AN INTEGRAL EVALUATION OF THE EARTH'S SURFACE SUBSIDENCE BY MINING OUT OF DEPOSITS.....	281
	Mihail Vulkov	
E-7	ABOUT THE INFLUENCE OF THE WATER CONTENTS IN ROCK MASS ON THE SLOPE STABILITY.....	287
	Mihail Vulkov	
E-8	DEFINITION OF THE MAXIMUM-ADMISSIBLE HEIGHT OF A CONE-SHAPED SAILING TAKING INTO ACCOUNT ITS ANISOTROPY UNDER THE SCHEME OF AN IS RIGID-PLASTIC BODY	294
	Chanyshев A. I., Efimenko L. L.	
E-9	OPEN-PIT BENCH STATE ASSESSMENT USING GEORADAR TECHNOLOGIES.....	300
	Melnikov N. N., Kalashnik A. I., Kalashnik N. A.	
E-10	APPROACH TO REMEDIATION OF LANDSLIDE ON THE WORKING BENCH IN BUCIM OPEN PIT MINE	305
	Kircho Minov, Zoran Panov, Radmila Karanakova Stefanovska, Slobodan Stojanov, Blagica Doneva	
E-11	PREVIEW OF IRRIGATION SYSTEM FOR THE DRMNO OPEN PIT MINE OUTER DUMP SOLUTION.....	312
	Milanović R., Dimitrijević B., Vuković Z., Pavlović M.	
E-12	DESIGN OF AN INTERNAL WASTE DUMP WITHIN THE BOUNDARIES OF THE OPEN PIT.....	318
	Zoran Panov, Kircho Minov, Radmila Karanakova Stefanovska, Slobodan Stojanov, Blagica Doneva	

F. ECOLOGICAL MONITORING. RECYCLING AND WASTE UTILIZATION.
RECLAMATION OF BROKEN LANDS

F-1	CHARACTERSTICS OF THE AREA AND THE SUBSTARTERS CREATED BY OPEN-CAST COAL MINING IN THE KOLUBARA BASIN	327
	Saša Ilić	
F-2	ENVIRONMENT PROTECTION SYSTEM FOR TRANSPORT AND DISPOSAL OF ASH AND GYPSUM FROM AES GALABOVO TPP TO NON-HAZARDOUS WASTE DISPOSAL AREA	330
	Huben Hubenov, Krasimir Galabov, Ivan Arseniev	
F-3	ИНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИ БЕЗОПАСНОГО ОСВОЕНИЯ ГОРНОПРОМЫШЛЕННЫХ ПРИРОДНО-ТЕХНОГЕННЫХ СИСТЕМ	339
	Анатолий Гальперин, Юрий Кириченко, Сергей Пуневский, Юрий Кутепов	
F-4	EFFICIENT AND ECOLOGICALLY SAFE TECHNOLOGIES FOR OPENCAST GEOTHECHNOLOGICAL EXTRACTION OF METALS IN ARTIFICIAL FACILITIES IN SITU	346
	Vladimir Danov	
F-5	TECHNICAL RECLAMATION OF SLOPES OF WASTE DUMP OF COPPER MINING.....	353
	M. Petrov, R. Petrova	
F-6	BIOLOGICAL RECLAMATION OF LAND DISTURBED IN OPEN PIT MINING OF COPPER ORE (THE EXAMPLE OF "ASSAREL MEDET AD")	359
	R. Petrova, M. Petrov	
F-7	ENRICHMENT AND PROCESSING OF BELARUS PHOSPHATES	364
	Krutko N.P., Shevchuk V.V., Mozheiko F.F., Potkina T.N., Goncharik I.I.	
F-8	INTENSIFICATION OF COLLECTIVE ACTION OF HIGHER ALIPHATIC AMINE SALTS DURING FLOTATION OF POTASH ORES.....	373
	Dihtievskaya L. V., Osipova E. O., Shevchuk V. V.	
F-9	REMOVAL OF Cu(II) IONS FROM WATERS USING BIOGENIC HYDROGEN SULPHIDE	382
	Svetlana G. Bratkova, Anatoliy T. Angelov, Katerina T. Nikolova and Elitsa Babanova	
F-10	THE APPLICATION OF THE INFORMATION SYSTEMS WITH POSSIBILITY AND PARTICIPATION IN SOME INDUSTRY PROCESSES	389
	Aleksandar Krstev, Boris Krstev, Goce Vuckovski, Zoran Vuckovski, Dejan Krstev	
F-11	THE DESCRIPTIVE STATISTICS FOR THE INPUT AND OUTPUT PARAMETERS IN THE NEW SELECTIVE GALENA AND SPHALERITE FLOTATION IN SASA MINE, MACEDONIA	395
	Boris Krstev, Blagoj Golomeov, Aleksandar Krstev, Zoran Vuckovski, Dejan Krstev, Goce Vuckovski	
F-12	HEAVY METALS IN THE SURROUNDING WATER AND SEDIMENTS OF TAILING DAM OF SASA MINE	403
	Afrodita Zendelska, Mirjana Golomeova, Boris Krstev, Blagoj Golomeov, Aleksandar Krstev	
F-13	RELOCATION OF NEW AND REPLACING POWER UNITS DEPENDING ON THE BALANCE OF LIGNITE RESERVES AND OPTIMISATION OF COAL SUPPLY IN MARITSA EAST COMPLEX.....	410
	Iv. Arseniev, R. Krastev, Kr. Bliznashki, V. Petrova	

F-14	HYDRO TECHNICAL FACILITIES FOR LEADING OF HIGH POLLUTED DRAINED WATER FROM THE EAST DUMP TO MINE "ASAREL"	411
	Mihail Petrov	
F-15	CONCENTRATION OF HEAVY METALS IN THE ENVIRONMENT AROUND ZLETOVO MINES.....	417
	Orce Spasovski, Trajce Mitev, Zlatko Sovreski	
G. ECONOMY, ORGANIZATION AND MANAGEMENT OF THE TECHNOLOGICAL PROCESSES AND PRODUCTION WORKS IN THE OPEN AND UNDERWATER MINING OF MINERALS. MARKETS AND REALIZATION OF THE PRODUCTS		
G-1	ECONOMIC AND FINANCIAL ANALYSIS OF INVESTMENT IN COAL MINE	425
	Vucetic A., Stojanovic Lj., Pesic M., Vucetic S.	

РОЛЯ НА GNSS СИСТЕМАТА NAVSTAR В ИНТЕГРИРАНАТА ДИСПЕЧЕРСКА СИСТЕМА SKYLINKS В МЕДЕН РУДНИК "БУЧИМ"

Todor Cekerovski, Jordan Zivanovic, Kirco Minov

University "Goce Delčev" Štip, R. Macedonia

E-mail: todor.cekerovski@ugd.edu.mk, jordan.zivanovic@ugd.edu.mk, kirco.minov@yahoo.com

РЕЗЮМЕ

С бързия напредък на технологиите в края на 20 век ролята на GPS системите нарасна бързо във всички сфери на промишлеността, включително минната промишленост и открытия добив.

Всички самосвали и багери в мина „Бучим“ са оборудвани с GPS приемници, при което диспачерите и другите специалисти, ръководещи добива, имат информация за тяхното положение, скорост и фазата на изпълнение на заданията.

В доклада е описана частта от системата, основана на данните от GPS приемника, интеграцията с диспачерската система SkyLinks и отчетите, които използват навигационните данни.

Ключови думи: GPS, мина Бучим, багер, самосвали.

THE ROLE OF THE GPS-SYSTEM IN INTEGRATED CONTROL SYSTEM SKYLINES IN MINE FOR COPPER BUCIM

Todor Cekerovski, Jordan Zivanovic, Kirco Minov

University "Goce Delčev" Štip, R. Macedonia

E-mail: todor.cekerovski@ugd.edu.mk, jordan.zivanovic@ugd.edu.mk

ABSTRACT

With the hastily ascent of the techniques at the end of 20th century, the role of the GPS systems rapidly increases in all fields of technologies prevalent on the surface layer and hence in open-cut mining.

All tipplers and dredgers are equipped with GPS receiver, so both the dispatcher and employer can have information about the current position of the machines.

In this article are described part of the GPS receiver, the integration in the Skylines and part of the reports.

Key words: GPS, mine Bucim, dredgers, tipplers

1. Въведение

Глобалната система за позициониране, позната още като GPS (Global Positioning System) от тип GPNS (Global Navigation Satellite System) е разработена през 1973 год. в САЩ. Пълното име на системата е NAVSTAR GPS или Navigation Satellite Timing and Ranging Global Positioning System. Системата се състои от 24 работни спътника плюс 1 до 3 резервни и 5 контролни земни станции. Първоначално е разработена за нуждите на американската армия, флот и авиация, но по-късно става достъпна и в гражданския сектор, където намира най-широко приложение във все повече области, като навигация, геодезия, дистанционно проследяване и автоматично управление на сухопътни транспортни средства, кораби, самолети. През годините са разработени разнообразни методи за използване на радиочестотното поле, което се създава от спътниците GPS и което е носител на богата информация за позиция, скорости, премествания, състояние на йоносферата и тропосферата, земното

гравитационно поле и други. За последните десетилетия различните видове потребителски продукти – за навигация, геодезия, изследване, управление се развиха съществено и започна тяхната специализация. От системите за проследяване на сухопътния транспорт се отделиха диспачерските системи. В класа на диспачерските системи продължава много тясната сегментация – за таксита, масов градски транспорт, далечни превози, линейки, пожарни, сметовози, превоз на скъпи товари, ЖП транспорт, промишлен и рудничен транспорт. По функции, данни, програмно осигуряване, комуникации, техническо изпълнение, интерфейси това са съвършено различни системи, съществено различаващи се от елементарните системи за проследяване. В класа на рудничните диспачерски системи се позиционира и системата SkyLinks. Последното внедряване е в медно-порfirния рудник Бучим – Р.Македония.

Както и други минни диспачерски системи SkyLinks включва не само диспачиране, но и функции за управление на качеството, телеметрично следене на състоянието на машините, комуникация с водачите. Системата се състои от диспачерска станция, контролери, разположени на мобилните обекти и радиомрежа. Данните се предават в реално време. На диспачерите се предоставя даннова и говорна връзка с водачите и машинистите. Бордовите устройства са в особено защитено изпълнение. Данните от GPS датчика постъпват в бордовия микроконтролер който ги обработва и открива фазата на изпълнението на курса на самосвала – на товарния пункт, на разтоварния пункт, в зоната на изчакване, по пътя между пунктовете, извън работа и други. Състоянието на изпълнението на назначението заедно с други данни за машината се подготвят за изпращане и се предават към радиомодема. Предоставя се даннова и говорна връзка с водачите и машинистите.

2. Общо описание и функции на системата SkyLinks

На основата получаваните данни диспачерският център изпълнява следните функции:

1. оптимизация на състава на полезното изкопаемо на входа на обогатителната фабрика чрез диспачиране на потоците от източници с различен състав.
2. оптимизация на натоварването на транспорта и багерите.
3. отчитане на натоварването на техниката и персонала.
4. управление на транспортирането на скални маси - полезно изкопаемо, откривка, вредни компоненти.
5. събиране на статистическа информация с цел оптимизация на превозите.

Рис 1: Обща схема на системата

Централната работна станция разполага с графичен интерфейс, който работи в стандарта X-Windows. На екрана на графичното работно място се изобразява план на терена с транспортните пътища в рудника, положението на контролните, багерните и разтоварните пунктове, текущите позиции на подвижните обекти и тяхното състояние. Символично (чрез икони) се изобразява положението и състоянието на подвижния състав - позиция, скорост и направление на движение, вид на превозвания товар.

Чрез промяна на състоянията на иконите се индицират събитията навлизане в контролна зона, получаване на назначение, достигане до товарен или разтоварен пункт, изпълнение на назначението и много други.

Положението, скоростта, направлението на движение и натоварването на подвижните средства се отразява непрекъснато. Точността зависи от тяхната скорост на движение и времето, през което се предава информация за положението им. При пълно натоварване на системата положението на всички средства се предава не по-рядко от 1 път в минута.

2.1. Компоненти на системата:

Системата се състои от:

- диспечерска станция - 1 брой.
- контролери, разположени в мобилните обекти.
- радиосредства

Всички обекти са свързани в обща радиомрежа. Радиомодемите, например на багерите, могат да служат за ретранслиране на данната информация. Данните в радиомрежата се предават по протокола AX.25 със скорост 1200 бода.

Системата е свързана чрез локалната мрежа с TCP/IP протокол. Диспечерският компютър работи в режим на сървър на приложения (application server). Достъпът до информацията се осъществява от работните места на потребителите чрез тънък клиент – емулятор на графичен терминал. Данните се предоставят в еcranен вид, на принтер, в текстови файлове с различно кодиране, файлове във формата MS-Excel и файлове във формата PDF. Правата за достъп до информацията се контролират от операционната система и от система за достъп в приложната програма. В рудник Бучим са включени 17 работни места.

Диспечерската станция е оборудвана със:

1. компютър в индустриално изпълнение
2. радиомодем
3. радиостанция за даннов обмен
4. радиостанция за гласов обмен
5. печатащо устройство
6. антенно-фидерни устройства
7. захранващи устройства

Системата не изиска оборудване на пунктите или пътищата между тях. Позициите на товарните, разтоварните и междинните пунктове се откриват от системата на основата на информацията, предавана от транспортните средства, които ги посещават. Всеки маршрут може да бъде проследен, ако се намира в зоната на покритие на системата. Диспечерът оперативно може да задава нови маршрути и назначения. Багерите са оборудвани с контролери, които служат за предаване на позицията на пункта, говорна връзка с багериста и предаване на кратки текстови съобщения.

2.3. Бордова апаратура

Мобилните средства са оборудвани със:

1. бордов микроконтролер.

2. радиостанция в УКВ диапазона. Радиостанцията може да работи на два канала. По първия радиоканал се обменят данни. По втория се осъществява връзка с диспечерската станция. Връзката може да става по заявка на диспечера или непосредствено от водача. Предаванията по инициатива на водача се регистрират и показват, което намалява анонимните обаждания и нарушенията на радиодисциплината.

3. радиомодем за предаване на данни.

4. датчик за позиция. Датчикът работи със спътникова глобална позиционна система. Всяка секунда датчикът предава към бордовия микрокомпютър навигационна информация с точност по позиция 10-15 метра и по скорост 0.1 km/h.

5. датчици за тегло на товара и за ниво на горивото в резервоара.

6. датчици за налягането на маслото и за температурата на охлаждащата течност.

7. дисплей за извеждане на буквено-цифрова информация – 2x16 реда.

8. клавиатура за сигнали от водача към диспечерската станция.

Report

Бучин ДООЕЛ

Извещай за багери по маси и дампери

од 15.09.2010 смена 1
до 15.09.2010 смена 3

машинен парк: сите
издаден: 10:27 04.10.2010 0.612 сек.
диспечер: Благой Чурлинов Примил:

име на МУ	рудна маса	дампер	модел	тури	тони	т/ки	ср.пр.р [км]
РН-1	жаловина	9	Wab1200	22	2090	3918	1.875
	жаловина	15	Wab510E	13	1365	2480	1.817
	жаловина	5	Wab510E	5	525	969	1.883
	жаловина	17	Cat-785	4	440	834	1.896
	жаловина	20	Cat-785	15	1650	3128	1.895
	жаловина	22	Terex-100	1	85	163	1.912
	жаловина	23	Terex-100	3	255	268	1.050
	Вкупно			63	6410	11778	1.838
	Вкупно МУ			63	6410	11778	1.838
РН-2	жаловина	9	Wab1200	16	1520	3127	2.057
	жаловина	12	Wab1200	12	1140	2355	2.066
	жаловина	14	Wab510E	25	2625	5377	2.048
	жаловина	15	Wab510E	13	1365	2618	1.918
	жаловина	16	Wab510E	2	210	424	2.020
	жаловина	17	Cat-785	19	2090	4220	2.019
	жаловина	20	Cat-785	10	1100	2162	1.966
	жаловина	21	Terex-100	13	1105	2397	2.115
	жаловина	22	Terex-100	6	510	1037	2.032
	жаловина	23	Terex-100	28	2380	4417	1.856
	жаловина	24	Terex-100	13	1105	2221	2.010
	Вкупно			157	15150	30296	2.000
	Вкупно МУ			157	15150	30296	2.000

Излез **Обновуване** **Фонт**

Печати **Печатач** **Файл** **Цел екран**

рис 2: Отчет за минни маси по багери и самосвали

Report

Бучин ДООЕЛ

Месечен извествай за руда

од 01.09.2010 смена 1
до 30.09.2010 смена 3

машинен парк: сите
издаден: 10:22 04.10.2010 0.770 сек.
диспечер: Благой Чурлинов Примил:

ден	план за дена [т]	план до дена [т]	график за дена [т]	график до дена [т]	за деня [т]	до деня [т]	план за дена [т]	план до дена [т]	график за дена [т]	график до дена [т]	заб
1	11270	11270	12000	12000	13490	13490	119.7	119.7	115.4	112.4	+
2	11270	2049	9000	20490	9525	23025	84.7	102.2	95.9	202.9	+
3	11270	38610	10000	30000	11140	34165	98.8	101.0	111.1	110.2	+
4	11270	45980	15000	46000	10440	53605	172.5	118.9	120.6	116.5	+
5	11270	56350	17000	63000	18815	73420	166.9	128.5	110.7	115.0	+
6	11270	67620	13000	76000	13255	85775	118.5	126.8	102.7	112.9	+
7	11270	78890	17000	93000	23855	109630	211.7	139.0	140.3	117.9	+
8	11270	90160	17000	110000	14715	124345	130.6	137.9	86.6	113.0	+
9	11270	101430	12000	122000	12435	136780	110.3	134.9	103.6	112.1	+
10	11270	112700	12000	134000	13070	149850	116.0	133.0	108.9	111.8	+
11	11270	123970	12000	146000	12130	161980	107.6	130.7	101.1	110.9	+
12	11270	135240	12000	158000	12720	174700	112.9	129.2	106.0	110.6	+
13	11270	146510	9000	167000	9710	184410	86.2	125.9	107.9	110.4	+
14	11270	157780	12000	179000	12995	197405	115.3	125.1	108.3	110.3	+
15	11270	169095	12000	180000	6400	202057	56.6	120.6	53.4	106.2	+
16	11270	180320	12000	202000	425	204240	3.8	113.3	3.5	200.6	+
17	11270	191590	13000	216000	10560	214800	93.7	112.1	81.6	99.4	+
18	11270	202860	13000	229000	18015	228815	133.2	113.3	115.8	100.4	+
19	11270	214130	13000	242000	11155	240970	99.0	112.5	85.8	99.6	+
20	11270	225400	15000	257000	14925	255895	132.4	113.5	99.5	99.6	+
21	11270	236670	14000	271000	12940	268835	114.8	113.6	92.4	99.2	+
22	11270	247940	12000	283000	16560	285395	146.9	115.1	138.0	100.8	+
23	11270	259210	5000	288000	5780	291175	51.3	112.3	115.6	101.1	+
24	11270	270480	13000	301000	10565	301740	93.7	111.6	81.3	100.2	+
25	11270	281750	14000	315000	14025	315765	124.4	112.1	100.2	100.2	+
26	11270	293020	15000	330000	12680	328445	112.5	112.1	84.5	99.5	+
27	11270	304290	0	330000	17630	345475	151.1	113.5	0.0	104.7	+
28	11270	315560	0	330000	15125	369600	134.2	114.3	0.0	109.3	+
29	11270	326830	0	330000	15465	378065	137.2	115.1	0.0	114.0	+
30	11270	338000	0	330000	14530	390595	130.1	115.6	0.0	118.4	+

SkyLinks 2.3

Излез **Обновуване** **Фонт**

Печати **Печатач** **Файл** **Цел екран**

рис 3: Месечен отчет за минна маса руда

4. Анализ

В анализа на данните, предоставяни от системата, са обхванати отчетите за минни маси руда и откривка, изминатите разстояния и престоите на техниката. Системата записва настъпилите събития и при заявка обработва натрупаните данни и предоставя информацията. Скоростта на обработка, в зависимост от сложността на отчета е около 0.2 секунди за сменен отчет и между 50 и 100 секунди за съставяне на годишен отчет за 1095 смени. Анализирани са месечните отчети, за да могат да бъдат сравнени с предишния начин на отчитане. При новата система отчетите могат да бъдат и денонощи, седмични, десетдневни, тримесечни и други – в зависимост от нуждите на анализа, извършван от ръководителите и специалистите.

*Proceedings of the Xth NATIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
OF THE OPEN AND UNDERWATER MINING OF MINERALS
19-23 JUNE 2011, VARNA, BULGARIA*

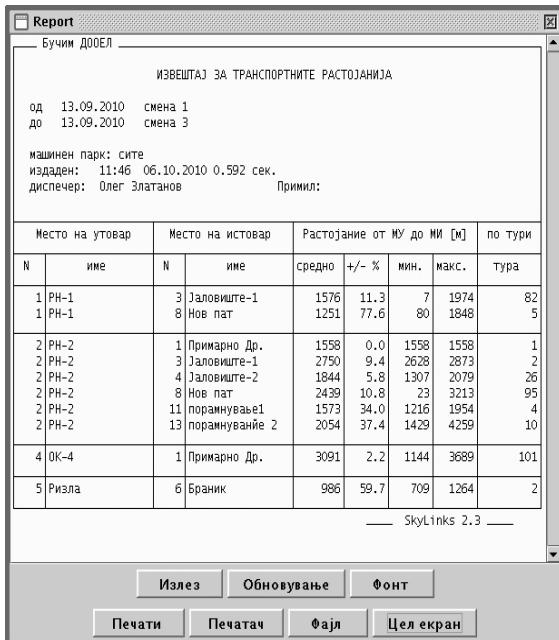

рис 4: Отчет за транспортните разстояния

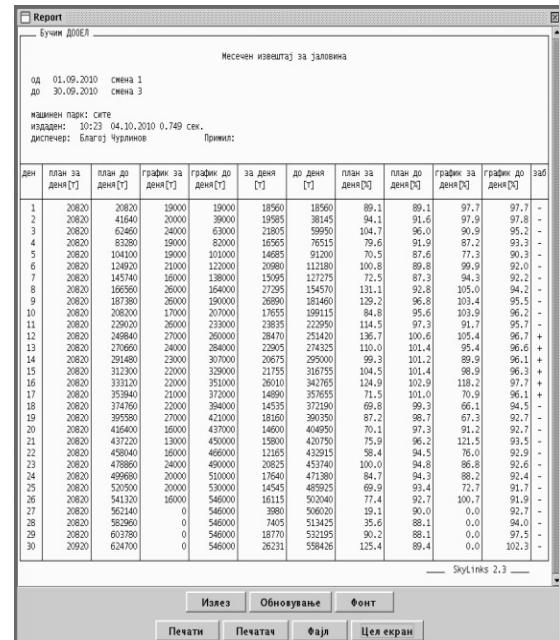

рис 5: Месечен отчет за откривка

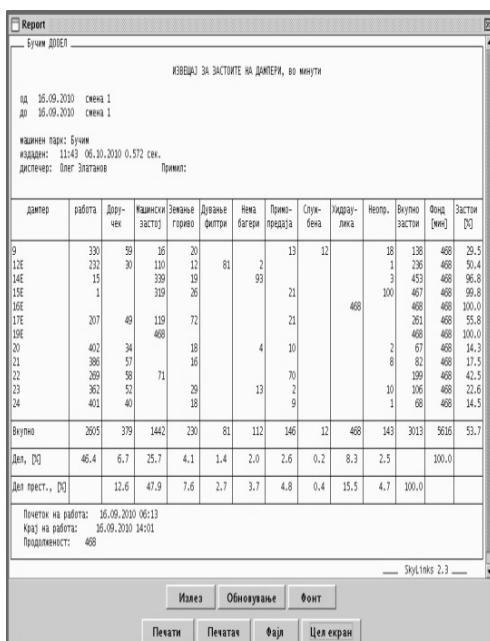

рис 6: Отчет за престоите на самосвал по причини, в минути

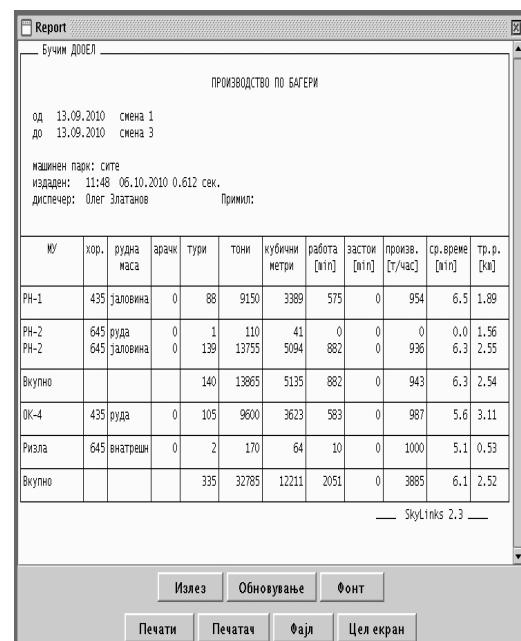

рис 7: Производство по багери

5. Заключение:

Системата обективизира събирането на данни за работата на добивната и транспортната механизация, които данни са основата за отчитане на работата на рудника като обект. Точността на данните е повишена многократно. Предоставени са значителен на брой (над 100) графични, текстови, двумерни и статистически отчети за няколко десетки параметъра и производни величини.

Информацията е достъпна по всяко време на всяко работно място в управлението на рудника в рамките на няколко секунди. Предоставените и непрекъснато натрупващите се данни са основа за усъвършенстване на съществуващите и на нови управлениски практики.

6. Литература

- [1] Тодор Чекеровски, "Устройство за снемане на GPS координати", ТУ, ФКСУ-София, Магистърска работа 2008год.
- [2] Фирмен материал на рудник Бучим - Македония
- [3] Фирмен материал на фирма НОАК ЕООД - България
- [4] Йордан Б. Живановик, „Вероятностни модели на решенията при водене на површински коп-Бучим”, Св.Кирил и Методий – Скопие, РГФ – Щип, Магистърска работа 1997год.

СРАВНЕНИЕ НА СТАРАТА И НОВАТА ДИСПЕЧЕРСКА СИСТЕМА В РУДНИК БУЧИМ

Todor Cekerovski, Jordan Zivanovic, Zoran Despodov
University "Goce Delčev" Štip, R. Macedonia E-mail: todor.cekerovski@ugd.edu.mk,
jordan.zivanovic@ugd.edu.mk

РЕЗЮМЕ

През 2010 г. се въведе интегрирана диспетчерска система в рудник Бучим – Р. Македония. Системата SkyLinks на фирма НАОК ЕООД, София показва много добри параметри в открити рудници както в България, така и в съседните страни.

Системата започна работа от 1 септември 2010 г. Значителен обем от данни започнаха да се събират в базата данни. Обработените резултати са достъпни за диспетчите и потребителите.

В доклада е направен сравнителен анализ на данните, които са събиращи и обработвати преди това ръчно и данните, които се събиращи автоматично. Особено са разгледани параметрите на транспортирането на рудата и откривката и изминатите разстояния.

Ключови думи: рудник Бучим, SkyLinks, диспетчерски системи, рудничен транспорт

COMPARISON OF SOME PARAMETERS FROM THE OLD AND THE NEW CONTROL SYSTEM IN MINE BUCIM

ABSTRACT

In 2010 in mine Bucim was ongoing implementation of integrated control system, named Skylinks, produced by NAOK EOOD Sofija. The system is used in several open-mining mines in Bulgaria and other neighboring countries and has shown very good results.

Testing period in Bucim started from the mid of year 2010. Big amount of information are stored in base which is constantly filled. One part of the information is available for the dispatchers and the employers.

In this article we have made analysis which compares the information, which previously were collected and processed manually, and the information collected automatically by the Skylinks system, with special overview of the parameter transport of the ore and barren soil and measured distances.

Key words: mine Bucim, Skylinks, transport

1. Въведение

Въз основа на утвърдените рудни резерви на мед общинският съвет в община Радовиш през април 1972 г. взема решение за регистриране на предприятие за производство и преработване на мед „Бучим“. На 6-ти ноември 1976 година са поставени основите, а на 25 ноември след по-малко от 3 години рудникът е пуснат в действие и започва интензивна работа до днес. По-късно през 1988 г. започва добив и на злато. За 10 години са изкопани 32.2 miliona тона руда, 55.7 miliona тона откривка или общо минна маса 87.9 miliona тона. Преработени са 31.8 miliona тона рудна маса, от която са добити 383,000 тона концентрат, от преработката на който са добити 67,500 тона мед, 6500 кг злато и 6300 кг. сребро. Днес основната задача е разкриване на нови резерви рудни маси, без които е невъзможно да се мисли за усъвършенстване на технологиите. В рудника е внедрена високотехнологичната диспетчерска система за управление на рудничния транспорт SkyLinks. Ефектът

от прилагането и е икономия на гориво, повишаване на ефективността на основното минно оборудване и снижаване на себестойността.

Въвеждането на системата SkyLinks започва през април 2010 и влиза в 24-часово дежурство на 1-ви септември същата година. Наблюдава се и се управлява рудничния транспорт – 16 автосамосвала от 80 до 130 тона от различни модели и 4 багера. Наблюдава се и се оптимизира състава на полезните изкопаеми. Системата разполага с модифицирана програмна система според нуждите на рудника и централизирана база от данни с достъп от 17 работни места.

2. Изследователски модел

В изследването се сравнява предишната система на работа и отчитане в рудник Бучим и новата система. От всичките параметри се анализират тези, свързани с транспортирането на руда и откривка и параметрите, свързани с изминатите разстояния. Старата система е основана на данни, които са подавани и въвеждани на ръка.

3. Анализ:

Отчетите са записвани на ръка, както е показано на рис. 1 и рис. 2. На рис. 1 е показан сменен отчет за работата на багер. Данните са показани като курсове за една смяна от осем работни часа, с престой по видове, от за един изпълнител и за една машина, в случая багер. На рис. 2 е показан сменен отчет за самосвал за осем работни часа с данни за курсовете и престоите и с един изпълнител (водач).

ДПТУ "БУЧИМ" ДООЕЛ Радовиш

Погон Род

СМЕНСКИ ИЗВЕШТАЙ ЗА БАГЕР:

26.5.2010 год.

Смена 3

Етажа

Рудно тело		производство	
Опис	Руда	Јаловина	Вкупно
Утоварено дампер-тури	<u>13</u>	<u>24</u>	<u>37</u>
Утоварено во тони			
Утрошено КВН	<u>32643</u>	<u>32649</u>	<u>6</u>
Работа на моторот			
Ерој на запаслени дампери			
ЗАСТОИ			
Од	До	Часови	ЕЛЕМЕНТИ НА ЗАСТОИ
			Примопредаја
		<u>015</u>	Сервис и проглед
		<u>015</u>	Одмор - појадок
		<u>030</u>	Минирање
		<u>015</u>	Преместване на багерот
		<u>1:00</u>	Невреме <u>чекане на багер</u>
			Квар
			Недостиг на руда, јаловина
		<u>2:00</u>	Недостиг на дампери
		<u>015</u>	Чистење
		<u>030</u>	Останато
		<u>4:30</u>	Мож. час <u>8</u> , Еф. час <u>3,30</u>
ВКУПНО:		Ракувач	
Забелешка:		Смен. раководител	

ДПТУ "БУЧИМ" ДООЕЛ Радовиш

12

Погон Кол

СМЕНСКИ ИЗВЕШТАЙ ЗА ДАМПЕРИ

26.05.10 год.

Смена III

Етажа

Рудно тело			
Опис	Руда	Јаловина	Вкупно
Превезено дампери	<u>6-4</u>	<u>23</u>	<u>23</u>
Превезено во тони			
Утрошено гориво во литри			
Работа на мотор часа	<u>2267</u>	<u>2274</u>	<u>7</u>
Годината Km. состој			
ЗАСТОИ			
Од	До	Часови	ЕЛЕМЕНТИ НА ЗАСТОИ
			Примопредаја
		<u>015</u>	Сервис и проглед
		<u>015</u>	Одмор - појадок
		<u>030</u>	Минирање
		<u>015</u>	Невреме
		<u>1:00</u>	Квар
			Недостиг на руда, јаловина
		<u>2:00</u>	Чекане на утовар
		<u>030</u>	Земане на гориво
		<u>4:30</u>	Останато <u>гориво 100 лв</u>
		<u>5:00</u>	
ВКУПНО:		<u>2:00</u>	Мож. час <u>8</u> , Еф. час <u>6</u>
Забелешка:			

Рис 1: Сменен отчет за багер

Рис 2: Сменен отчет за самосвал

Отчетите, така както са дадени на рис.1 и рис.2 са събиращи всеки ден и ръчно са въвеждани в таблици, както са дадени по-долу на рис.3 и рис.4. Показани са данните поотделно за всяка машина и за всяка дата. На рис.3 са данните за работата на самосвал N 20 за един месец, за всеки ден поотделно. Вижда се производителността на самосвала и работното време за период от 24 часа. Също така на рис.4 са представени данните за работата на багера за един месец, всеки ден поотделно. Вижда се показаната производителност от багера.

Със системата SkyLinks е възможно групиране на данните по престои и по производителност и представяне за определен период на работа. На рис. 5 се вижда ефективното използване на всички самосвали, както и всичките престои, групирани по категория. Старата система на обработка на данни има възможност за представяне на престоите и работата на машините в отделни отчети. При новата система се показват данните за всички машини едновременно. Възможна е генерацията на отчети за произволни периоди – не само за месец, но и за седмици, десетдневки, години и други периоди. Отчетите се групират по видове и категории престои, изчисляват се процентите на престоите от общото работно време или само от времето на престоите. Изчисляват се коефициентите на техническата готовност и коефициента на използването на техниката – за всяка машина и за целия парк от машини.

дата	руда	расхрив.	мого час	мож-час	рас-час	еф. час	појадок	при. и пре.	чека.утов.	чек.пр.дроб.	зем.гор.	останато	Вк-зас.раб.	сервис	квар	ВК.М-зас	Еп.зас	ВК-EM-зас.	ВК-зас	тан.гориво	распол(%)	искор(%)
1	22	21	47942	24	22	15	1,5	1,5	3,5		0,5		7	1	1	2		2	9	722	92	68
2	24	24	47975	24	23	18,5	1,5	1,5	1		0,5		4,5	1	1		1	1	5,5	1350	96	80
3	20	31	47994	24	23	18,5	1,5	1,5	1		0,5		4,5	1	1		1	1	5,5	1700	96	80
4	24	23	48014	24	23	19	1,5	1,5	0,5		0,5		4	1	1		1	1	5	1660	96	83
5	24	9	48033	24	23	17	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1		1	1	7	1680	96	74
6	28	0	48052	24	23	17	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1		1	1	7	1630	96	74
7	21	1	48067	24	16	13	1,5	1			0,5		3	1	7	8	8	11	1618	67	81	
8	21	9	48085	24	22	16	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1	2	2	8	1470	92	73	
9	30	0	48103	24	23	17	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1		1	1	7	1490	96	74
10	5	33	48120	24	23	15,5	1,5	1,5	3,5		0,5		7	1	1		1	1	8	1700	96	67
11	20	14	48138	24	23	17	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1		1	1	7	1270	96	74
12	19	3	48153	24	18	12,5	1,5	1,5	2		0,5		5,5	1	5	6	6	11,5	1640	75	69	
13	15	26	48172	24	23	17	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1		1	1	7	1320	96	74
14	4	38	48190	24	22	16	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1	2	2	8	1388	92	73	
15	24	12	47209	24	23	17,5	1,5	1,5	2		0,5		5,5	1	1		1	6,5	1550	96	76	
16	8	26	48223	24	21	13,5	1,5	1,5	4		0,5		7,5	1	2	3	3	10,5	1030	88	64	
17	15	16	48240	24	21	15,5	1,5	1,5	2		0,5		5,5	1	2	3	3	8,5	1210	88	74	
18	14	27	48258	24	22	16	1,5	1,5	2,5		0,5		6	1	1	2	2	8	1390	92	73	
19	24	18	48275	24	23	16,5	1,5	1,5	3		0,5		6,5	1	1		1	7,5	1360	96	72	
20	25	2	48286	24	15	10,5	1,5	1,5	1		0,5		4,5	1	8	9	9	13,5	970	63	70	
21	23	8	48298	24	15	11	1,5	1,5	0,5		0,5		4	1	8	9	9	13	700	63	73	
22	25	4	48310	24	15	10	1,5	1,5	1,5		0,5		5	1	8	9	9	14	570	63	67	
23	14	15	48325	24	21	14	1,5	1,5	3,5		0,5		7	1	2	3	3	10	800	88	67	
24	24	16	48345	24	23	18	1,5	1,5	1,5		0,5		5	1	1		1	6	1257	96	78	
25	17	24	48363	24	23	16	1,5	1,5	3,5		0,5		7	1	1		1	8	1490	96	70	
26	18	24	48380	24	21	15,5	1,5	1,5	1,5		0,5		5	1	2	3	3	8	1590	88	74	
27	20	34	48398	24	23	17,5	1,5	1,5	2		0,5		5,5	1	1		1	6,5	1190	96	76	
28	27	6	48411	24	17	12,5	1,5	1,5	0,5		0,5		4	1	6	7	7	11	1200	71	74	
29	12	0	48419	24	12	7	1,5	1,5	1,5		0,5		5	1	11	12	12	17	1010	50	58	
30	32	0	48439	24	23	18,5	1,5	1,5	1		0,5		4,5	1	1		1	5,5	760	96	80	
31	0	51	48456	24	23	16	1,5	1,5	3,5		0,5		2	9	1	1	1	10	1790	96	70	
sum.	599	515		744	648,0	474,5	46,5	46	64	0	15,5	2	174,0	31	65	96	0	96,0	270,0	40505	87	73

Рис 3: Месечен отчет за самосвал 20 за октомври2010 г.

*Proceedings of the XIth NATIONAL CONFERENCE WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
OF THE OPEN AND UNDERWATER MINING OF MINERALS
19-23 JUNE 2011, VARNA, BULGARIA*

дата	руда	расходът.	мого. час	мож. час	рас. час	офи. час	пойдок	при. и пре.	нод. за уго.	чек. дампер	преместу.	чис.госта	Вк-засв.	сервис	килд.	ВК-М-зас.	Ел.зас.	ВК-ЕМ-зас.	ВК-зас.	450/465	
1	97	0	9487	24	22	11,5	1,5	1,5	2	2	2	1	2,5	10,5	1	1	2	2	12,5	92	52
2	89	0	9504	24	22	10,5	1,5	1,5	2	2	1	1	3,5	11,5	1	1	2	2	13,5	92	48
3	77	0	9517	24	16	7	1,5	1,5	2	1	1	2	9	1	7	8	8	17	67	44	
4	82	0	9530	24	22	10,5	1,5	1,5	2,5	2	2	2	2	11,5	1	1	2	2	13,5	92	48
5	92	0	9546	24	22	11,5	1,5	1,5	3,5	2	1	1	10,5	1	1	2	2	12,5	92	52	
6	110	0	9557	24	22	8	1,5	1,5	2	2	1	6	14	1	1	2	2	16	92	36	
7	136	0	9572	24	22	8	1,5	1,5	6	2	1	2	14	1	1	2	2	16	92	36	
8	69	38	9580	24	22	4,5	1,5	1,5	2	2	1	9,5	17,5	1	1	2	2	19,5	92	20	
9	122	56	9597	24	22	14	1,5	1,5	2	2	1	8	1	1	2	2	10	92	64		
10	111	35	9602	24	19	13	1,5	1,5	1	1	1	6	1	4	5	5	11	79	68		
11	73	34	9626	24	16	9	1,5	1,5	1	1	1	1	7	1	7	8	8	15	79	56	
12	119	29	9644	24	20	14,5	1,5	1,5	2,5				5,5	1	1	2	1	3	8,5	67	73
13	88	90	9657	24	22	10	1,5	1,5	2	2	1	4	12	1	1	2	2	14	83	45	
14	70	63	9669	24	20	8	1,5	1,5	4	2	1	2	12	1	3	4	4	16	92	40	
15	82	71	9689	24	19	11,5	1,5	1,5	4,5				7,5	1	4	5	5	12,5	79	61	
16	112	82	9703	24	20	12	1,5	1,5	5				8	1	3	4	4	12	83	60	
17	106	30	9716	24	22	8,5	1,5	1,5	2	3	1	4,5	13,5	1	1	2	2	15,5	92	39	
18	83	32	9718	24	5	2	1,5	1,5					3	1	18	19	19	22	21	40	
19	66	40		24	0	0							0	24	24	24	24	0	#####		
20	0	51		24									0	24	24	24	24	0	#####		
21	134	2	9738	24	22	15,5	1,5	1,5	2,5				1	6,5	1	1	1	2	8,5	92	70
22	168	76	9759	24	23	17,5	1,5	1,5	2,5				5,5	1		1	1	6,5	96	76	
23	120	87	9777	24	22	14	1,5	1,5	2	1		2	8	1	1	2	2	10	92	64	
24	45	40	9783	24	22	4	1,5	1,5	2	1	1	11	18	1	1	2	2	20	92	18	
25	0	52		24	24								24	24		0	0	24	100	0	
26	0	73		24	24								24	24		0	0	24	100	0	
27	15	52		24	24	0	0						24	24		0	0	24	100	0	
28	49	92	9798	24	19	6	1,5	1,5	1,5	1,5	1	6	13	1	4	5	5	18	79	32	
29	28	64	9799	24	4	1	1,5	1,5					3	2	19	21	21	24	17	25	
30	3	5		24									0	24	24	24	24	0	#####		
31													0	0	0	0	0	0	#####		
сум.	2346	1194		720	539	232	36	36	56,5	29,5	17	132	307	25	154	179	2	181	488	0	75

Рис 4: Месечен отчет за багер 1 за месец юни 2010 г.

Бучим ДООЕЛ –

ИЗВЕШАЈ ЗА ЗАСТОИТЕ НА ДАМПЕРИ, во минути, по категории

од 01.01.2011 смена 1
до 31.01.2011 смена 3

машинен парк: Бучим

бригада: сите

издаден: 09:48 19.02.2011 1.0 сек.

диспечер: Бојан Попев Примил:

број	дампер	работка	техн. одрж.	електро машински	техно- лошки	рударски	други	Вкупно застои	Можно [мин]	Застои [%]	КТГ	КИ
9	9	16890	612	18114	6511	2488	26	27750	44640	62.2	0.59	0.65
12	12	21927	543	13700	6543	1913	13	22713	44640	50.9	0.69	0.72
14	14	14230	616	25118	3533	1130	12	30410	44640	68.1	0.43	0.75
15	15	23045	647	11111	8092	1732	12	21595	44640	48.4	0.75	0.70
16	16	20145	519	14312	7863	1788	13	24495	44640	54.9	0.68	0.68
17	17	21899	827	15222	5302	1378	12	22741	44640	50.9	0.65	0.77
19	19	29602	453	6331	6397	1689	168	15038	44640	33.7	0.86	0.78
20	20	23500	643	12281	6349	1719	148	21140	44640	47.4	0.72	0.74
21	21	23214	1714	12817	5283	1556	56	21427	44640	48.0	0.70	0.77
22	22	21457	559	16227	4058	1942	398	23184	44640	51.9	0.63	0.77
23	23	29354	985	5846	5951	2352	152	15286	44640	34.2	0.87	0.78
24	24	34445	1165	610	5884	2310	226	10196	44640	22.8	0.99	0.80
Вкупно		279708	9284	151689	71769	21997	1236	255975	535680	47.8	0.71	0.75
Дел, [%]		52.2	1.7	28.3	13.4	4.1	0.2	100.0				
Дел прест., [%]		3.6	59.3	28.0	8.6	0.5	100.0					

Почеток на работа: 01.01.2011 06:00

Край на работа: 01.02.2011 06:00

Продолженост: 44640

SkyLinks 2.3

Рис 5: Отчет по престои

На рис. 6 е показан отчет за производството на самосвалите от различните типове по минни маси, по багери и по разтоварища. Резултатите са показани в курсове и тонове. От други отчети може да се получи производителността в кубически метри тон-километри. При стария начин не е имало възможност за показване на работата на самосвалите в зависимост от различните товарни пунктове (багерни забои). Системата SkyLinks позволява тези измервания да бъдат направени и данните събрани в една таблица по минни маси, самосвали и багери.

Бучим ДООЕЛ									
РУДНА МАСА ПО ДАМПЕРИ И БАГЕРИ									
од 01.01.2011		смена 1							
до 31.01.2011		смена 3							
машинен парк: Бучим									
бригада: сите									
издаден: 11:50 09.04.2011 1.2 сек.									
диспечер: Игорче Трајанов			Примил:						
дампер	Тнос. [т]	Тури до МУ	Име на МУ	руда [т]	яловина [т]	Вкупно [т]			
9	95.0	164 20 307 57	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	12160 1140 20900 2850	3420 760 8265 2565	15580 1900 29165 5415			
12	95.0	351 89 286 25	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	16066 1577 20320 1495	17865 7172 6698 958	33931 8749 27019 2453			
14	105.0	282 84 120 12	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	17010 0 11445 1260	12600 8820 1155 0	29610 8820 12600 1260			
15	105.0	353 196 195 42	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	21840 7455 17430 3360	15120 13125 3045 1050	36960 20580 20475 4410			
16	105.0	290 164 224 20	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	14385 1260 17745 1260	16065 15960 5775 840	30450 17220 23520 2100			
17	110.0	239 180 219 125	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	9350 1760 16720 11110	16940 18040 7370 2640	26290 19800 24090 13750			
19	110.0	272 308 227 147	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	10890 3520 22880 12650	19030 30250 2090 3520	29920 33770 24970 16170			
20	110.0	190 314 142 123	РН-1 РН-2 РН-3 О&К-4	7201 2640 11938 10544	12374 26002 2310 1100	19575 28642 14248 11644			

Рис. 6: Производство по рудни маси, по самосвали и по багери

Системата SkyLinks разполага с автоматично изчисление на всички отчети и тяхната обработка. На рис. 7 и рис.8 са показани изчислени месечните отчети за изпълнението на плана и графика по минна маса руда и минна маса откривка за един месец.

The screenshot shows a software window titled "Report" for "Бучин ДООЕЛ". The main title is "Месечен извештај за јадовина". The report period is from 01.09.2010 to 30.09.2010, shift 1. It includes details about the mining fleet, print date (10:23 04.10.2010), and printer (Благой Чурлинов). The report table has columns for day, plan for day [T], plan to day [T], graph for day [T], graph to day [T], day [T], day [T], plan for day [%], plan to day [%], graph for day [%], graph to day [%], and заб. The data shows various mining activities with their respective values and percentages.

ден	план за деня [Т]	план до деня [Т]	график за деня [Т]	график до деня [Т]	за деня [Т]	до деня [Т]	план за деня [%]	план до деня [%]	график за деня [%]	график до деня [%]	заб
1	20820	20820	19000	19000	18560	18560	89.1	89.1	97.7	97.7	-
2	20820	41640	20000	39000	19585	38145	94.1	91.6	97.9	97.8	-
3	20820	62460	24000	63000	21805	59950	104.7	96.0	90.9	95.2	-
4	20820	83280	19000	82000	16565	76515	79.6	91.9	87.2	93.3	-
5	20820	104100	19000	101000	14685	91200	70.5	87.6	77.3	90.3	-
6	20820	124920	21000	122000	20980	112180	100.8	89.8	99.9	92.0	-
7	20820	145740	16000	13800	15095	127275	72.5	87.3	94.3	92.2	-
8	20820	166560	26000	164000	27295	154570	131.1	92.8	105.0	94.2	-
9	20820	187380	26000	190000	26890	181460	129.2	96.8	103.4	95.5	-
10	20820	208200	17000	207000	17655	199115	84.8	95.6	103.9	96.2	-
11	20820	229200	26000	233000	23835	22950	114.5	97.3	91.7	95.7	-
12	20820	249840	27000	260000	28470	251420	136.7	100.6	105.4	96.7	+
13	20820	270660	24000	284000	22905	274325	110.0	101.4	95.4	96.6	+
14	20820	291480	23000	307000	20675	295000	99.3	101.2	89.9	96.1	+
15	20820	312300	22000	329000	21755	316755	104.5	101.4	98.9	96.3	+
16	20820	333120	22000	351000	26010	342765	124.9	102.9	118.2	97.7	+
17	20820	353940	21000	372000	14890	357655	71.5	101.0	70.9	96.1	+
18	20820	374760	22000	394000	14535	372190	69.8	99.3	66.1	94.5	-
19	20820	395580	27000	421000	18160	390350	87.2	98.7	67.3	92.7	-
20	20820	416400	16000	437000	14600	404950	70.1	97.3	91.2	92.7	-
21	20820	437220	13000	459000	15800	420750	75.9	96.2	121.5	93.5	-
22	20820	458040	16000	466000	12165	432915	58.4	94.5	76.0	92.9	-
23	20820	478860	24000	490000	20825	453740	100.0	94.8	86.8	92.6	-
24	20820	499680	20000	510000	17640	471380	84.7	94.3	88.2	92.4	-
25	20820	520500	20000	530000	14545	485925	69.9	93.4	72.7	91.7	-
26	20820	541320	16000	546000	16115	503040	77.4	92.7	100.7	91.9	-
27	20820	562140	0	546000	3980	506620	19.1	90.0	0.0	92.7	-
28	20820	582960	0	546000	7405	513425	35.6	88.1	0.0	94.7	-
29	20820	603780	0	546000	18770	532195	90.2	88.1	0.0	97.5	-
30	20920	624700	0	546000	26231	558426	125.4	89.4	0.0	102.3	-

Рис. 7 Месечен отчет по откривка

The screenshot shows a software window titled "Report" for "Бучин ДООЕЛ". The main title is "Месечен извештај за руда". The report period is from 01.09.2010 to 30.09.2010, shift 1. It includes details about the mining fleet, print date (10:22 04.10.2010), and printer (Благой Чурлинов). The report table has columns for day, plan for day [T], plan to day [T], graph for day [T], graph to day [T], day [T], day [T], plan for day [%], plan to day [%], graph for day [%], graph to day [%], and заб. The data shows various mining activities with their respective values and percentages.

ден	план за деня [Т]	план до деня [Т]	график за деня [Т]	график до деня [Т]	за деня [Т]	до деня [Т]	план за деня [%]	план до деня [%]	график за деня [%]	график до деня [%]	заб
1	11270	11270	12000	12000	13490	13490	119.7	119.7	112.4	112.4	+
2	11270	22540	9000	21000	9535	23025	84.6	102.2	105.9	109.6	+
3	11270	33810	10000	31000	11140	34165	98.8	101.0	111.4	110.2	+
4	11270	45080	15000	46000	19440	53665	172.5	118.9	129.6	116.5	+
5	11270	56350	17000	63000	18815	72420	166.9	128.5	110.7	115.0	+
6	11270	67620	13000	76000	13355	85775	118.5	126.8	102.7	112.9	+
7	11270	78890	17000	93000	23855	109630	211.7	139.0	140.3	117.9	+
8	11270	90160	17000	110000	14715	124345	130.6	137.9	86.6	113.0	+
9	11270	101430	12000	122000	12435	136780	110.3	134.9	103.6	112.1	+
10	11270	112700	12000	134000	13070	149850	116.0	131.0	108.9	111.8	+
11	11270	123970	12000	146000	12130	161980	107.6	130.7	101.1	110.9	+
12	11270	135240	12000	158000	12720	174700	112.9	129.2	106.0	110.6	+
13	11270	146510	9000	167000	9710	184410	86.2	125.9	107.9	110.4	+
14	11270	157780	12000	179000	12995	197405	115.3	125.1	108.3	110.3	+
15	11270	169050	12000	191000	64110	203815	56.9	120.6	53.4	106.7	+
16	11270	180320	12000	203000	425	204240	3.8	113.3	3.5	100.6	+
17	11270	191590	12000	215000	10565	216100	93.7	112.1	84.2	104.4	+
18	11270	202960	13000	228000	15255	229815	103.2	113.3	115.5	100.4	+
19	11270	214130	13000	242000	11158	240970	99.1	112.5	85.6	99.6	+
20	11270	225400	15000	257000	14925	258895	132.4	113.5	99.5	99.5	+
21	11270	236670	14000	271000	12940	268835	114.8	112.6	92.4	99.2	+
22	11270	247940	12000	283000	16560	285395	146.9	115.1	138.0	100.8	+
23	11270	259210	5000	288000	5780	291175	51.3	112.3	115.6	101.1	+
24	11270	270480	13000	301000	10565	301740	93.7	111.6	81.3	100.2	+
25	11270	281750	14000	315000	14025	315765	134.4	112.1	100.3	100.2	+
26	11270	293020	15000	320000	12680	328445	112.5	112.1	84.5	99.5	+
27	11270	304290	0	330000	17030	345475	151.1	113.5	0.0	104.7	+
28	11270	315560	0	330000	15125	360600	134.2	114.3	0.0	109.3	+
29	11270	326830	0	330000	15465	376065	137.2	115.1	0.0	114.0	+
30	11170	338000	0	330000	14530	390595	130.1	115.6	0.0	118.4	+

Рис 8: Месечен отчет по руда

Както може да се види от всичките отчети, при които преди са се събирили на ръка и са се извършвали изчисления с прости електронни таблици, сега изчисленията се извършват автоматично. Предоставят се средства за сумиране по смени, дни, месеци, години, тримесечия и други, в зависимост от желанията и нуждите на потребителите. Потребителите на системата са ръководители и специалисти от всички нива. Данните са представени таблично, но данните може да бъдат представени и графично, както е показано на рис.9 и рис. 10. Показани са планът и ходът на изпълнението на плана подневно за рудника за различните минни маси, в случая руда и откривка. Отчетите са прегледни и позволяват бърза оценка на хода на работите през месеца.

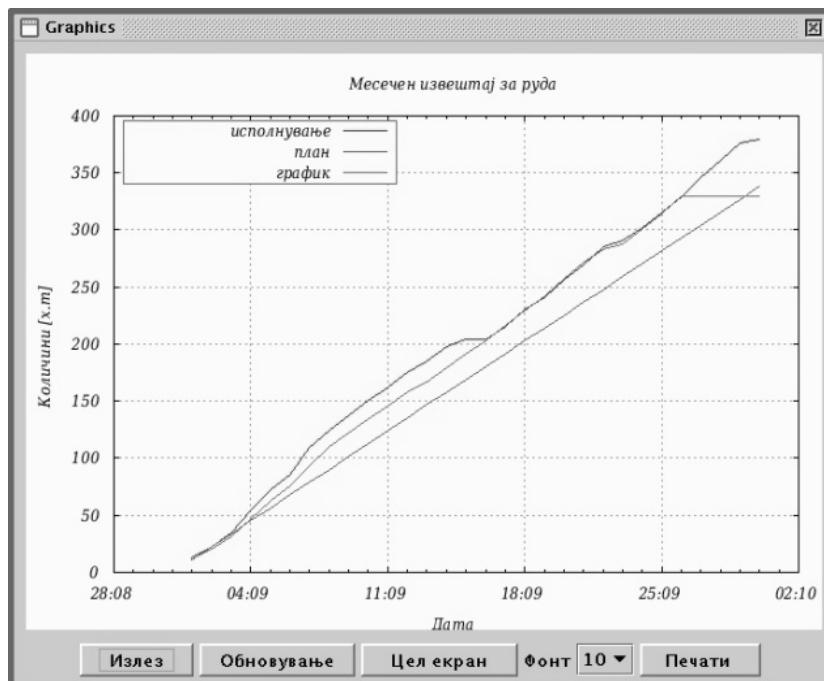

Рис 9: Месечен график - руда

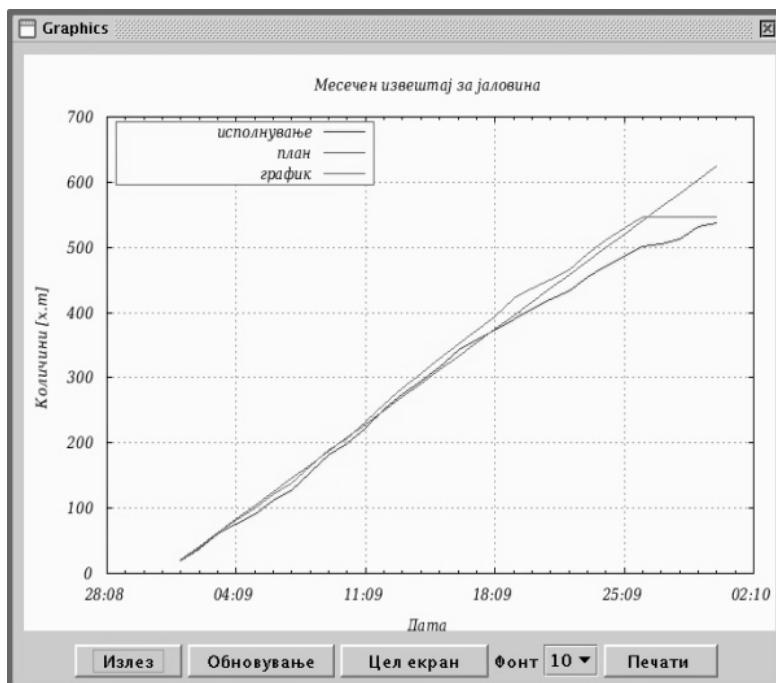

Рис 10: Месечен график - откривка

4. Заключение

Управлението на основата на обективно събрани данни е добра производствена практика. Предоставяните от новата система на отчети дават възможност за навременна, реална и точна оценка постигнатите резултати и изработване на своевременни управленски решения. В по-дълги периоди от време натрупаните данни ще подпомогнат ефективната реализация на цялостния производствен процес и неговото подобрение. Цялостната работа на диспечерската система SkyLinks прави възможна подобрение на всички параметри на рудник Бучим, подобрение на качеството на извършваните дейности и подобрение на безопасността при работа.

5. Литература

- [1] Тодор Чекеровски, "Устройство за снемане на GPS координати", ТУ, ФКСУ-София, Магистърска работа 2008год.
- [2] Фирмен материал на рудник Бучим - Македония
- [3] Фирмен материал на фирма НОАК ЕООД - България
- [4] Йордан Б. Живановик, „Вероятностни модели на решенията при водене на површински коп-Бучим”, Св.Кирил и Методий – Скопие, РГФ – Щип, Магистърска работа 1997год.